

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A helyi kormányzás és a képviseleti demokrácia megerősítése új digitális technológiai eszközök révén

(2021/C 37/08)

Előadó: Rait PIHEL GAS (EE/Renew Europe), Järva polgármestere

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

1. elismeri, hogy a kormányok és a közigazgatási szervek valamennyi szinten egyre összetettebb és eddig soha nem látott kihívásokkal néznek szembe, a globalizációtól, a gazdasági fejlődéstől és a technológia hatásától kezdve az éghajlat- és demográfiai változásokon át a biztonság, a dezinformációig, az egészségügyi problémákig és a radikalizálódásig;
2. üdvözli az Európai Bizottság „a digitális korra felkészült Európa” elérésére vonatkozó politikai prioritását, valamint Ursula von der Leyen elnökhelyettes felhívását, amely szerint az európai erősségekre és értékekre építve kell az új digitális világra való átállást megvalósítani; üdvözli az „Új lendület az európai demokrácia számára” politikai prioritást, valamint az Európai Bizottság elnökének elkötelezettségét az iránt, hogy az uniós döntéshozatalon belüli demokratikusabb részvételen és fokozott átláthatóságon munkálkodjon;
3. üdvözli az Európai Bizottság elkötelezettségét a zöld és digitális átállás támogatása iránt, amint azt a 2021–2027-es időszakra szóló többéves pénzügyi keretre vonatkozó új javaslata is tükrözi, valamint azt, hogy 8,2 milliárd eurót különítettek el a Digitális Európa programra ⁽¹⁾;
4. támogatja az Európai Parlamentnek azt a javaslatát, amelyet az Európa jövőjéről szóló konferenciával kapcsolatban 2020. január 15-én elfogadott álláspontjában tett arra vonatkozóan, hogy a konferencia egyik politikai prioritása a „digitális átalakulás” legyen; egyetért azzal az álláspontjával, hogy a polgároknak a konferencia folyamatában való részvételét és a konzultációkat „a leghatékonyabb, leginnovatívabb és legmegfelelőbb platformok – többek között online eszközök – felhasználásával kell megszervezni [...] annak biztosítása érdekében, hogy valamennyi polgár beleszólhasson a konferencia munkájába”; hangsúlyozza, hogy a konferenciának teszterületként kellene szolgálnia arra, hogy valamilyen formában strukturált és állandó párbeszédet alakítsanak ki a polgárokkal az uniós kérdéseket illetően, amelynek jelentős mértékben digitális eszközökre és innovatív folyamatokra kellene támaszkodnia, már csak a Covid19-világjárványból adódó korlátozások miatt is;
5. újfent emlékeztet az RB korábbi véleményeiben megfogalmazott idevágó álláspontokra:
  - *A közsférán belüli innováció digitális megoldásokkal történő előmozdítása helyi és regionális szemszögből* című vélemény, amelyet az RB plenáris ülése 2017. november 30-án fogadott el ⁽²⁾. Az RB megvizsgálja, hogy a közigazgatás digitalizálása miként szolgálhatna arra, hogy jobb szolgáltatásokat nyújtsanak a polgárok számára, és megerősíti, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak kulcsszerepet kell játszaniuk a közszektor korszerűsítésében. Sürgeti a közsférát, hogy kötelezze el magát a felhasználói igényeket középpontba állító innováció mellett, amely megkülönböztetésmentes elérhetőséget biztosít a digitális szolgáltatásokhoz valamennyi polgár és vállalkozás számára, és hangsúlyozza a közigazgatások közötti és a határokon átnyúló együttműködés és a bevált innovatív gyakorlatok cseréjének szükségességét.
  - *Az E-kormányzati cselekvési terv 2016–2020* című vélemény, amelyet az RB plenáris ülése 2016. október 11-én fogadott el ⁽³⁾. Az RB egyetért azzal az elvvel, hogy a közigazgatási szervezeteknek alapértelmezésben digitális úton kell szolgáltatásokat nyújtaniuk, ezért hangsúlyozza, hogy a digitális társadalmi befogadás fokozása érdekében hosszú távra szóló munkát kell folytatni, hogy minél többen férhessenek hozzá az infrastruktúrákhoz, illetve legyenek birtokában a digitalizáció nyújtotta lehetőségek kihasználásához szükséges készségeknek. Az RB szerint az átláthatóság és a hatékonyság növeléséhez fontos az átlátható közigazgatás, amely nyitott és biztonságos módon biztosít adatokat és

⁽¹⁾ Uniós költségvetés – az európai helyreállítási terv motorja (COM (2020) 442 final).

⁽²⁾ COR-2017-03529-00-00-AC-TRA (HL C 164., 2018.5.8., 34. o.).

⁽³⁾ COR-2016-02882-00-01-AC-TRA (HL C 88., 2017.3.21., 54. o.).

nyújt szolgáltatásokat; egyúttal azonban arra is felhívja a figyelmet, hogy bizonyos típusú információkhoz és személyes adatokhoz erős adatvédelem szükséges. Emellett az RB támogatja azt az elvet, hogy a közigazgatási szervek által nyújtott digitális közszolgáltatásoknak „alapértelmezésben határokon átnyúlónak” kell lenniük, és hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok a határ menti régiókban döntő szerepet játszhatnak a releváns, hatékony és zökkenőmentesen működő, határokon átnyúló szolgáltatások meghatározásában és kifejlesztésében.

— Az *Új európai készségfejlesztési program* című vélemény, amelyet az RB plenáris ülése 2016. december 7-én fogadott el (*). Az RB beruházásokat szorgalmaz a digitális készségek és a képzés terén, és olyan lehetőségként tekint a digitalizációra, amellyel számos kihívásra válasz adható az oktatás terén;

6. hangsúlyozza, hogy a digitális átalakulást nem a technológiának kell vezérelnie, hanem a változásoknak a polgárok igényein és elvárásain kell alapulniuk, amelyekhez a legátlatóbb, leginkluzívabb, leginkább felhasználóbarát, legbiztonságosabb és leginkább költség-hatékony válaszokat kell kidolgozni. Ez azt jelenti, hogy az új kihívásokhoz helyi és regionális szintű változásokra is szükség van, amelyek végrehajtása nem utolsósorban attól függ, hogy a vezetők képesek-e felismerni ezeket a szükségleteket, és hajlandóak-e megvalósítani a leginkább célravezető változtatásokat. Egy modern demokráciában nem elegendő a képviselői demokrácia rendszeres gyakorlása, hanem folyamatosan be kell vonni a közösség tagjait, az érdekcsoportokat és a szervezeteket. Az érintettek bevonása és részvétele jobb döntéseket eredményez, valamint erősíti a demokráciát, a közösségi érzést és a készséget arra, hogy ki-ki a maga módján hozzájáruljon a régió fejlődéséhez

7. megállapítja, hogy jóllehet a polgárok és a politikusok közötti hagyományos kapcsolatok erősen változóban vannak, egy új, digitális politikai tér van kialakulóban, amelyben az új, digitális technológián alapuló eszközök segíthetnek az új megoldások és a kihívásokra adott új válaszok megtalálásában, az innováció és a gazdasági növekedés előmozdításában, a közszolgáltatások megvalósításának javításában, a polgárok új és eltérő módokon megvalósuló részvételének fokozásában, a helyi kormányzás javításában, valamint a demokrácia kiegészítésében és megerősítésében;

8. úgy véli, hogy a demokratikus folyamatoknak fejlődniük kell, és igazodniuk kell a változásokhoz, és meg kell ragadniuk az új digitális technológiák és ikt-eszközök kínálta lehetőségeket, amelyek alkalmasak lehetnek arra, hogy javítsák a döntéshozatal minőségét, előmozdítsák a döntésekben való részvételt, a kommunikációt és a párbeszédet, elősegítsék az aktív polgári szerepvállalást és a politikai életben való részvételt, javítsák az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot, és növeljék demokratikus rendszerünk legitimitását;

9. véleménye szerint az, hogy a helyi és regionális önkormányzatok elektronikus megoldásokat valósítanak meg, kiváló lehetőséget kínál arra, hogy a polgárok számára hatékony és magas színvonalú közszolgáltatásokat biztosítsanak. Már az elektronikus formanyomtatványok kitöltése is időt takarít meg a polgárok és a hatóságok számára, lehetővé téve a személyzet számára, hogy több időt és figyelmet szenteljenek más adminisztratív feladatoknak. Emellett a különböző elektronikus alkalmazások révén a közösség tagjai részt vehetnek a döntéshozatali folyamatokban, és valós időben követhetik figyelemmel az önkormányzatnál zajló közigazgatási folyamatokat.

10. úgy véli, hogy a „digitális átalakulás” alkalmazásának természetes területei a kormányzat helyi és regionális szintjei; megismétli, hogy az új digitális technológiai eszközök használata lehetőséget ad a konzultáció és a részvétel új környezetének megteremtésére, jó minőségű információk biztosítására, a lakossági válasz elemzésére, az erőfeszítések távoli területekre való kiterjesztésére, a leghátrányosabb helyzetű polgárok megszólítására, a polgárok készségeinek, tudásának és szakértelmének a beépítésére, és a politikák igényeik és elvárásaiknak megfelelő „együttes megalkotására”;

11. bátorítja a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy digitalizálják tevékenységeiket, és hozzák ki a legtöbbet a digitális technológiából, hogy tovább segítsék a polgárok politikában és döntéshozatalban való részvételét a digitális technológiára épülő új eszközök segítségével, növeljék a döntéshozatali folyamatok átláthatóságát, inkluzivitását és válaszadási képességét, valamint párbeszédet és bizalmat építsenek ki, ami alapvető a jó kormányzáshoz. Ennek pedig mindenképpen a digitális készségek fejlesztésével kell együtt járnia;

12. újfent felhívja a figyelmet arra, hogy mennyire fontos a polgárok észrevételeinek figyelembevétele a döntéshozatali folyamatban és azok nyomon követése; hangsúlyozza, hogy amennyiben a döntéshozók nem tudnak válaszokkal szolgálni, akkor az csalódottságot és bizalmatlanságot eredményez, és rámutat arra, hogy a polgárok hatóságok iránti bizalma alapvető ahhoz, hogy a helyi demokrácia működőképes legyen;

(*) COR-2016-04094-00-01-AC-TRA (HL C 185., 2017.6.9., 29. o.).

13. hangsúlyozza, hogy a polgárok részvételének az információkhoz és ismeretekhez való hatékony és megkülönböztetésmentes hozzáférésen kell alapulnia; rámutat arra, hogy csökkenteni kell a digitális szakadékot azáltal, hogy oktatás és képzés, többek között a digitális készségekre és a médiatudatosságra irányuló oktatás és képzés révén növelik az emberek lehetőségeit. Ennek során prioritásként kell kezelni a valamennyi demográfiai csoportnak szóló digitális képzési programokat, külön hangsúlyt helyezve az idősekre és az egyéb kiszolgáltatott vagy marginalizálódott csoportokra, illetve a képzést és az oktatást a vidéki és a távoli területekre is ki kell terjeszteni;

14. hangsúlyozza, hogy be kell vonni a fiatalokat a közéletbe; megállapítja, hogy a „digitális bennszülöttek” új generációja a technológia és a médiatudatosság szempontjából rendelkezik a szükséges készségekkel; úgy véli, hogy a politikai és döntéshozatali folyamatok kapcsán hatékony eszköz lehet az új digitális technológiai megközelítések alkalmazása, amellyel növelhető a fiatalok részvétele és szerepvállalása;

15. megjegyzi, hogy a digitális átállás sok erőforrást igényel; kéri az összes kormányzati szintet, hogy biztosítson megfelelő pénzügyi, humán és képzési erőforrásokat e célokhoz, és biztosítsa a megfizethető és nagysebességű digitális infrastruktúrát, különösen a peremterületeken és a vidéki és gazdaságilag kevésbé fejlett régiókban, és garantálja, hogy ez az infrastruktúra mindenki számára hozzáférhető legyen, a fogyatékossgal élőket és az időseket is beleértve. ismételten hangsúlyozza ezért, hogy „a” digitális kohézió „fontos új dimenzióval egészíti ki az EU-szerződésben meghatározott hagyományos” gazdasági, társadalmi és területi kohézió „fogalmát”^(?);

16. hangsúlyozza, hogy a digitális technológia használata az adatgyűjtés és az adatok generálása által lehetővé tett adathasználton alapul; kéri ennek érdekében a magánélethez való jog és az adatvédelem tiszteletben tartását oly módon, hogy csak az elérni kívánt konkrét célhoz lényeges és szükséges minimális mennyiségű személyes adatot kérik be és használják fel, biztonságos internetes környezetet és digitális szolgáltatásokat mozdítanak elő, és megfelelő tájékoztatást nyújtanak a polgároknak adataik felhasználásával, a kapcsolódó biztonsági intézkedésekkel és a szóban forgó jogok megsértése esetén igénybe vehető hatékony jogorvoslati eszközökkel kapcsolatban, ideértve egy erős európai jogi keretet is, elkerülve ezzel a polgárok bizalmatlanságát és elégedetlenségét. Hangsúlyozza, hogy e célból ki kell aknázni a mesterséges intelligenciát annak érdekében, hogy az emberközpontú maradjon, és olyan módon használják fel, amely előmozdítja az intelligens polgárságot és a nyílt kormányzást, ezáltal erősítve a demokráciát;

17. figyelmeztet arra, hogy a közösségi médiaplatformok megkönnyítik a dezinformáció és a gyűlöletbeszéd terjesztését és a félretájékoztatást, amelyek alááshatják a demokráciát és a közintézményekbe vetett bizalmat; nagyobb elkötelezettséget követel a digitális médiaműveltség fejlesztése terén, valamint ösztönzi a helyi politikai döntéshozókat, hogy használják fel a meglévő digitális eszközöket, online platformokat és médiát arra, hogy pozitívan kommunikáljanak a polgárokkal és más érdekelt felekkel;

18. fontosnak tartja, hogy a helyi és regionális önkormányzatok a megfelelő, saját digitális csatornákat alkalmazzák arra, hogy a polgárokkal interaktívabban és gyorsabban kommunikáljanak, szem előtt tartva annak biztosítását, hogy az így nyújtott tájékoztatás megbízható legyen és a helyi és regionális szükségletekhez igazodjon;

19. úgy véli, hogy a digitalizációnak például az emberek társadalmi életére, valamint a munka, az oktatás és a kultúra világára gyakorolt mélyreható hatásán túl a Covid19-válság rávilágított arra, hogy milyen fontosak a tényeken alapuló és naprakész információk, valamint az ezeket terjesztő kommunikációs csatornák. Az is világossá vált, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak és a polgároknak képesnek kell lenniük arra, hogy kapcsolatba lépjenek egymással, és hogy megfelelő digitális eszközöket kell biztosítani a félretájékoztatás és a dezinformáció elleni küzdelemhez. Ezeknek az eszközöknek mindig tekintettel kell lenniük a véleménynyilvánítás szabadságának teljeskörű gyakorlására;

20. kéri, hogy fordítsanak figyelmet a digitális szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférésre és azok akadálymentességére;

21. úgy véli, hogy a fiatal „digitális bennszülöttek” generációja a dezinformáció és a gyűlöletbeszéd egyik kiemelt célcsoportja; úgy véli, hogy különösen intenzív szociálismédia-használatuk, a kritikus médiakompetencia hiánya – elsősorban az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők körében –, valamint a közösségi média által kreált homogén véleménybuborékok (visszhangkamrák) a fiatal felhasználókat még fogékonyabbá tehetik a politikai manipulációra; kiemeli, hogy olyan digitális technológiai eszközöket kell használni, amelyek nemcsak felhasználóbarátok, hanem érthetőek és vonzóak is, mind a tartalmat, mind a kialakítást tekintve, és amelyek igazodnak a fiatalok szociális és digitális készségeihez, növelve kritikus tudatosságukat az új média és digitális technológia kockázatait és lehetőségeit illetően;

^(?) Az RB véleménye a következő tárgyban: „Digitális Európa mindenkinek: intelligens és inkluzív megoldások megvalósítása helyi szinten RB” (COR-2019-03332) (HL C 39., 2020.2.5., 83. o.).

22. úgy véli, hogy a Covid19-válság világossá tette, milyen szerepet tölthet be a távmunka; arra ösztönzi a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy fontolják meg a távmunkára vonatkozó saját szabályaik kiterjesztésének lehetőségeit;
23. megismétli arra vonatkozó kérését, hogy a kormányzat valamennyi szintje között legyen erős együttműködés, és kerüljön sor a bevált gyakorlatok megosztására, hogy meg tudják valósítani a városok és közösségek digitális átalakulásának jobb kihasználását, és azt tovább tudják fokozni; elismeri, hogy számos nemzeti, regionális és helyi eset jó példaként szolgálhat arra, hogy a digitális technológián alapuló eszközök hogyan használhatók fel a részvételi demokrácia érdekében;
24. úgy véli, hogy az új technológiai megoldások bevezetését a szükséges ismeretek és készségek hiánya is akadályozza a hatóságok szintjén, amelyek számára hasznos lehet a digitális eszközök használata. Ezért hasznos először is számba venni a helyi és regionális önkormányzatoknál meglévő digitális kompetenciákat, majd feltárni az egyes önkormányzatokon belül, valamint azokat összehasonlítva megmutató technológiai hiányosságokat, majd ennek alapján meghatározni az igényeket, különbséget téve a folyamat és a technikai megoldás között. Ezenkívül biztosítani kell a különböző adatállományok és adatbankok egymás közötti kompatibilitását (interoperabilitását) is;
25. kiemeli, hogy az online eszközök fontosak az EU-n belüli helyi és regionális önkormányzatok közötti, valamint ezen önkormányzatok és a partnerországok közötti partnerségek megkönnyítéséhez; úgy véli, hogy egy decentralizált együttműködést segítő, megújított online európai portál jelentős hozzáadott értéket jelentene azáltal, hogy támogatná a kapcsolatteremtést és a bevált gyakorlatok cseréjét; megerősíti, hogy kész arra, hogy együttműködjön az Európai Bizottsággal egy ilyen digitális eszköz kifejlesztésén;
26. arra számít, hogy a helyi és regionális önkormányzatok által bevezetett különböző digitális megoldások, amelyek jelentős, egyszeri beruházást tehetnek szükségessé, a digitális átalakulás keretében az új uniós költségvetés általános megfontolásainak részét fogják képezni;
27. megismétli az Association Civic Tech Europe (ACTE) 2020. márciusi állásfoglalását, amely szerint a „polgári technológiai üzleti modellek sokszínűsége kulcsfontosságú ahhoz, hogy gyors megoldásokat lehessen biztosítani, amelyek a megfelelő lépték mellett polgárközpontúak”, és osztja azt az aggodalmat, hogy a helyi és regionális önkormányzatok az Európai Unióban nem mindig férnek könnyen hozzá ezekhez az eszközökhöz, mivel ezeket gyakran szoftverszolgáltatási (SaaS) platformként fejlesztik ki⁽⁶⁾, amelyek előfizetéses alapon működnek;
28. javasolja, hogy a Régiók Európai Bizottsága dolgozzon ki olyan intézkedéseket, amelyek egyrészt arra ösztönzik a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy még inkább elkötelezzék magukat a nyitott és inkluzív kormányzás elvei iránt, másrészt pedig elismerik az erre irányuló erőfeszítéseiket. Ez a jövőben új minőségi kritériumot hozhat létre, méghozzá a helyi közösségekben a demokrácia mértékének mérése és a bevált gyakorlatok cseréje érdekében;
29. kéri, hogy Európa-szerte bocsássanak rendelkezésre forrásokat ahhoz, hogy az iskolák különböző szintjei, valamint a helyi és regionális önkormányzatok személyzete és tisztviselői számára kidolgozott oktatási és képzési programok révén javítsák a polgárok digitális és médiaműveltségét. A cél, hogy fejlesszék az emberek készségeit és bővítsék ismereteiket a modern digitális megoldások alkalmazásának lehetőségeiről;
30. javasolja, hogy a helyi és regionális önkormányzatok minden alap és program kapcsán kezeljék prioritásként a digitális eszközök bevezetését;
31. sürgeti a digitális oktatási eszközök és felszerelések finanszírozását annak érdekében, hogy Európa-szerte egyenlő hozzáférést biztosítsanak a minőségi digitális tanuláshoz és oktatáshoz;
32. szükség esetén javasolja a támogathatósági kritériumok felülvizsgálatát, hogy a helyi és regionális önkormányzatok egyszerűbb és gazdaságosabb módon vezethessenek be új digitális megoldásokat és platformokat. Ide tartozik a SaaS-platformokhoz igénybe vehető uniós finanszírozáshoz való hozzáférés is.

Kelt Brüsszelben, 2020. december 10-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽⁶⁾ Állásfoglalás, Association Civic Tech Europe (ACTE), 2020. március.